

N:o 61.

Af Herr **A. V. Åbergsson:** *Angående understöd åt tonsättaren Fredrik Vilhelm Ludvig Norman.*

Då jag nu går att hos Riksdagen väcka förslag om ett årligt understöd åt Förste Hofkapellmästaren Ludvig Norman för att sätta honom i tillfälle att uteslutande egna sig åt musikalisk komposition, sker detta i den förhoppning, att Riksdagen skall, med behjertande af tonkonstens betydelse såsom allmänt bildningsmedel, vilja med ett sådant understöd uppmuntra en konstnär, som alltid fattat konsten ur högre synpunkt och alstrat musikaliska verk, hvilka städse varit af ädlaste art. Jag är öfvertygad att, då Kongl. Maj:ts regering funnit af Kongl. Musikaliska akademien gjord enahanda framställning för närvarande icke föranleda någon åtgärd, skälet härtill icke varit bristande intresse för saken, utan sparsamhetshänsyn. Erkännande, att sparsamheten bör vara den ledande tanken i hvarje förvaltning och utan att således vilja på något sätt klandra regeringens afslag på Musikaliska akademiens framställning, har jag, då jag erinrat mig att Riksdagen förut vid några tillfällen ansett sig kunna bevilja anslag, som icke varit af Kongl. Maj:t begärda, trott det icke vara förmätet att i denna fråga, som ligger mig varmt om hjertat, påkalla Riksdagens välvilliga pröfning.

Det är allmänt bekant, att konstens utöfvare i vårt land i allmänhet hafva svårt att med sitt arbete försörja sig. För den musikaliske konstnären inträffar i de flesta fall, att ju högre han ställer sitt mål, desto svårare har han att ernå sin bergning. Den, som börjar

sin bana med att spela i småteatrarnes och kaféernas orkestrar eller med att gifva musiklektioner åt minderåriga o. s. v., nödgas kanske sålunda begrafva sin konstnärliga begåfning, men njuter dock den samma tillfredsställelsen att genom eget arbete vinna en tarffig bergning. Den, som komponerar oratorier, symfonier eller musik för stråkkvartetten, har, äfven om han derigenom lemnat det mest värderika bidrag till den högre konstodlingen, dock åstadkommit arbeten, som i den allmänna marknaden hafva ringa värde och hvilka till hans ekonomiska bergning icke lemna något väsentligt bidrag. Kanske först efter hans död har hans rykte vunnit sådan stadga, att ett eller annat af hans partitur kan inbringa någon penning åt sterbhuset. I dessa förhållanden ligger utan tvifvel förnämsta orsaken dertill, att det musikaliska kompositionsarbetet i den högre stilen här i Sverige, med få undantag, helt och hållet legat nere. Så är det ock min bestämda öfvertygelse, att den svenska musiken skulle exempelvis efter August Söderman fått öfvertaga ett vida rikare arf af sköna tonskapelser, om icke denne ovanligt begåfvade kompositör i förtid dukat under i striden för sin ekonomiska existens.

I de öfriga skandinaviska landen hafva statsmakterna redan för längesedan behjertat de skapande tonkonstnärernes behof af allmänt understöd.

Sålunda uppbär Danmarks främste tonsättare, Niels W. Gade, en »livsvarig Hædersgave» af 2,500 kronor, af senaste »Finansudvalg» föreslagen att höjas till 3,000 kronor. Den nyligen affidne musikern Professor A. P. Berggreen åtnjöt ett dylikt författarehonorarium af 2,000 kronor. Gebauer och Ravnkilde uppbära ett årligt understöd af 800 kronor hvardera. Den gamle framstående kompositören Hartmann har till följd af sin enskilda ekonomiska ställning varit i tillfälle att afstå från ett offentligt erkännande i denna form, men äfven åt honom har Finansudvalget nu föreslagit ett årligt apanage af 3,000 kronor, liksom åt Joseph Gläser, A. Winding och Emil Hornemann 1,000 kronor hvardera.

Äfven i Norge äro liknande anslog beviljade åt framstående tonkonstnärer. Så ega komponisterne Johan Svendsen, Edvard Grieg och Johan Selmer hvardera ett årligt »gage» af 1,600 kronor samt organisten professor Lindeman ett understöd af 1,200 kronor årligen, särskildt afsedt att underlätta hans arbete med samlande och utgifvande af norsk folkmusik.

Icke heller här i Sverige innefattar tanken på offentligt understöd åt det intellektuella arbetets målsmän något helt och hållet nytt, ehuru den musikaliska konsten härutinnan blifvit styfnoderligt behandlad.

Svenska akademien eger till sitt förfogande ett årligt anslag af 6,000 kronor att dermed understödja framstående vitterhetsidkare. Till de bildande konsternas befordran finnas resestipendier, hvilka åtminstone för någon tid betrygga åt sina innehafvare ett ostört arbete i konstens tjänst, hvarjemte staten bidrager till afsättning af dessa konstnärers arbeten genom anslag till Nationalmuseum för inköp af deras konstverk.

Hvad nu beträffar de egenskaper, som utmärka den af mig med denna framställning åsyftade tonkonstnären, får jag åberopa hvad Kongl. Musikaliska akademien härom i den underdåniga skrifvelsen till Kongl. Maj:t yttrar. Vårt land har, säger akademien, i närvarande stund den lyckan att bland många framstående musici, hvilka på olika områden utöfva en framgångsrik verksamhet, kunna räkna en, hvars konstnär-individualitet särskildt kallat honom att egna sig åt den högre instrumentalmusiken, och hvilken inom dess konstfulla former lagt i dagen ett mästerskap, som icke heller jäfvas af talrika arbeten på andra områden. Ludvig Normans tonskapelser höra i sitt slag till det yppersta samtidens konst har att uppvisa, och de hafva förskaffat honom ett namn, hvars berömmelse gå vida utöfver fäderneslandets gränser. Ideernas sjelfständighet, deras följdriktiga och väl afvägda utveckling, stilens renhet, uttryckets ädelhet, den äkta konstnärliga takt och sans, som genomgå det hela, skänka åt hans arbeten ett bestående värde, oberoende af vexlande tycken för dagen, och låta dem framstå som ett mönster och en efterföljansvärd förebild för den yngre generationen af tonkonstnärer i vårt land.

Ehuru Hofkapellmästaren Norman till följd af tilltagande sjuklighet är förhindrad att bestrida de af honom förut innehafda, med ansträngande arbete förenade befattningarna såsom ledare af Kongl. Operans arbeten och lärare vid Musikkonservatorium, är denna sjuklighet icke af beskaffenhet att hafva något menligt inflytande på hans verksamhet såsom musikalisk författare. Musikaliska akademien uttalar också i den underdåniga skrifvelsen den säkra öfvertygelse, att svenska konsten ännu kan vänta månget betydande verk af Normans hand. För min egen del tager jag mig friheten fästa uppmärksamheten derpå, att meningen med mitt förslag icke är att bereda pension åt en man, som slutat sitt arbete, utan att förskaffa Hofkapellmästaren Norman ett understöd, som kunde befria honom från ekonomiska bekymmer och från underordnad arbete och sätta honom i tillfälle att odeladt egna sig åt sin egentliga kallelse såsom författare, ett understöd, som skall

lemnna motsvarande valuta i de konstnärliga alster, hvilka jag hoppas skola häraf blifva en frukt.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra vågar jag vörd-
samt föreslå,

att Riksdagen måtte bevilja tonsättaren Fredrik
Wilhelm Ludvig Norman ett årligt understöd af 2,000
kronor.

Stockholm den 27 Januari 1883.

A. V. Åbergsson.

N:o 62.

Af Herr **A. H. Sandström**: *Om ändring af 17 § i reglementet
för folkskolelärares pensionsinrättning.*

Kongl. Maj:ts nådiga reglemente för folkskolelärares pensions-
inrättning innehåller uti § 17 följande bestämmelser:

»Såsom tjenstear räknas icke blott den tid, under hvilken
lärare såsom ordinarie bestridt folkskolelärarebeställning, utan äfven
den tid *utöfver fem år*, som han, efter att hafva blifvit i behörig
folkskolelärare-examen godkänd, varit såsom extra lärare vid folk-
skola anställd.»